

Hellman, Thure Lindgren, Bengt Jäderholm, Nils Lund, men andra har också chans — Evert Karlsson, Karl Holmström, Elov Ohlson, Kåre Karlsson, Gunnar Carlsson, Olle Gelland t. ex.

Det gäller att ta krafttag i hoppbackarna Sverige runt 1947!

*

Den svenska utlandsrepresentationen i slalom 1946 inskränkte sig praktiskt taget till Holmenkollen och Lahtis. På båda fronterna erövrade Sverige segern. Olle Dalman och Stig Sollander slog tillbaka det starka norska och mindre starka finska motståndet och hävdade det svenska slalomnamnet som Nordens ledande.

Den olympiska konkurrensen i störtlopp och slalom blir fruktansvärd. Alpländerna kommer rustade till tänderna. Man får inte räkna med nordiska topplaceringar i dessa grenar. Men det finns chans till hedersamma insatser. Dessa chanser bör tillvaratas, ty därmed hävdar Norden sin position som skidlöparvärldens ledande. Positionen kan endast försvaras, om Norden representeras i alla skidans tävlingsgrenar — och biter ifrån sig så det känns.

För utförsåkningens del bör Sverige ha möjlighet att bidra till hävdandet av den nordiska skidhegemonin i S:t Moritz.

Sigge Bergman.

Vallaproblemet vetenskapligt behandlat.

Det är högst intressant att följa den utveckling detta problem haft de senaste 25 åren. När seklet var ungt, var det huvudsakligen norrmän som intresserade sig för, hur man i olika fören skulle kunna få skidor och kälkar att glida lätt. Glidet och glidmotståndet i olika temperaturer och olika konsistens på snökristallerna satte myror i huvudet på många. Fram emot 1920 blev den uppfattningen allt mera förhärskande, att skidans goda glid berodde på friktionsvärmerna, som smälte topparna på snökristallerna. Skidan gled således på ett tunt vattenskikt. Det torde vara på sin plats att i detta sammanhang nämna professor Fridtjof Nansen som en av förgrundsmännen på området.

I mitten av 1920-talet kom »vallakokningen» i gång på allvar genom att Nordens skidlöpare på olika platser inom och utom Skandinavien gjorde uppmärksammade lopp på skidor tack vare lyckade vallningar. Så fort en löpare gjort en lyckad tävling, kom hans valla strax ut i marknaden som ett universalmedel för gott glid. Allmänheten började nog så småningom förstå, att det låg något av värde i denna svartkonst, ytvallningen, men hemligheterna voro djupt förborgade utom för några få invigda. Marknaden översvämmades i början av 1930-talet av en mängd olika vallor, oftast utan klagörande beskrivning och utan det system, som måste finnas för att vem som helst i alla fören skulle kunna få njuta av skidloppning på välvallade skidor. Som en ledstjärna och röd tråd stod dock de principer efter vilka Olle Rimfors och Bröderna Sandström arbetade för att få systemet att hänga sam-

man. Även »Utterns» vallor kommo så småningom in i samma ränna, men någon allmän förståelse för och samling kring dessa principer blev det icke. Konkurrensen mellan vallafabrikanterna om tävlingslöparnas gunst gav snarare upphov till ett ökat antal vallor än till en önskad förenkling till turisternas hjälp. Alla försök från bl. a. Skidfrämjandet att uppnå enhetlig numrering av antalet vallor strandade. Inte förrän i samband med SM i Boden 1944, då de flesta vallafabrikanterna voro samlade till konferens tillsammans med representanter från Skidfrämjandet, lyckades man enas om de riktlinjer som för turister skulle kunna vara normgivande vid ytvallning. Dessa standardvallor kommo i stort att överensstämma med Olle Rimfors' principer och tabell för ytvallning, nämligen

töklister för våt snö,

klistervax för kram nysnö,

nollan för före omkring 0° (ej skare),

kallvalla för nysnö och finkornig snö samt

skarklister för skare och grovkornig snö.

Det måste anses vara en stor framgång för Skidfrämjandet och den turistande allmänheten, att vallafabrikanterna enades om dessa normer. Gott fäste och acceptabelt glid var det rättesnöre, som alla höllo sig till, och på så sätt fanns det (och finns fortfarande) möjlighet att åka med lämpligt vallade skidor i alla fören, oavsett snökonsistens och temperatur. Det har för alla parter varit av ofantligt stort värde, att detta enande kunde åstadkommas. Vallningskonsten har därigenom blivit varje skidåkares egendom och vän. Förenklingen verkade rationell, men man märkte trots detta redan vid nämnda möte, att tendens till ytterligare förenkling lekte mången skidvallafabrikant i hågen. Ett kombinerat klister för våt snö och skare, en gemensam valla för nollan och klistervax m. fl. uppslag ventilerades. Man talade fritt ur hjärtat. Det var ett nöje att höra vallaveteranerna Uttern, Husum, Svedberg, Englund m. fl. lägga fram sitt kunnande. Egenomligt att man var så frispråkig. Hade manne de empiriska försöken nått en gräns, som man hade svårt att överskrida, eller kände kanske veteranerna behov av varandras eller utomståendes stöd och hjälp. Borde inte vetenskapen kopplas in på detta område? Allt som kunde prövas var i stort sett prövat. Fanns det manne andra kemiska ämnen, som kunde öppna nya vägar? Man kunde på sig att det var någonting i görningen.

Senvintern 1944 exploderade bomben efter nedslag icke någonsans i Norrland utan i Södertälje. Det blev bekant att A. B. Astra meddelat, att här skulle göras en vetenskaplig undersökning av allt, som hörde samman med glid och glidmotstånd i snö. Det blev närmast civilingenjörerna Stig Hultberg och Rune Eriksson samt Holmenkollensegraren Martin Matsbo, som skulle slå ett slag för alla skidentusiaster. Ryktessmideriet kom genast

igång och fantasien hoppade iväg. Tänk om vi äntligen kunde få bara en valla, som går i alla fören! Ett perfekt kombinerat klister, specialpreparerade skidor m. m.! Men den vetenskapliga forskningens väg är lång och i regel törnbeströdd. Det klack i alla fall till i många, som funnit att gott glid i alla fören ej erhålles gratis. Idealet, enhetsvallen, har ofta föresvävat skidlöparen liksom drömmilen för våra medeldistansare. Under tre år har ett intensivt arbete ägt rum, och ett första resultat har sett dagens ljus. Swix, den vetenskapligt utexperimenterade skidvallen, som det står i den i dagarna utsända foldern, lovar en del nyheter, men det blev 5 vallor och 5 företyper. Vetenskapen har alltså bevisat, att vad våra vallaveteraner på empirisk väg funnit vara rätt, var sanning, och man kan alltså säga, att vi fått ytterligare en anhängare, vetenskapen själv, av principen om de normerade vallorna. Vilka nyheter medför Swix?

Förhandsreklamen säger:

1. Tjåran har ersatts av effektivare ämnen.
2. Ökad säkerhet mot underfrysning och klabb.
3. Klistervallorna i tub äro praktiskt taget färglösa. Inga nedsmorda händer och kläder hädanefter.
4. Genom färgsättning av de olika burkvallorna är det lätt att skilja dem åt.

Klister för våt snö.

Röd valla för 0° och plusgrader (nysnö och finkornig snö).

Blå valla för 0° till -10°.

Grön valla för -10° och kallare.

Klister för isig snö och skare.

En till synes praktisk skidskrapa avslutar vad Astras dotterbolag, A.B. Wallco, för närvarande kan giva allmänheten i vallaväg.

Detta torde emellertid icke vara sista ordet Wallco avgiver i vallafrågan. Försöken fortsätta och vi hoppas alltjämt att flera ännu olösta problem, bl. a. framställandet av en gemensam valla för alla fören, skola finna sin lösning.

Vi äro tacksamma för den insats Wallco redan gjort och hoppas att ledningen icke skall förtrötas i sina strävanden att ytterligare rationalisera och förenkla vallaproblemet för den skidälskande svenska allmänheten. Ett gott bidrag till att Sverige blir en skidåkande nation. Wallco kan vara förvissat om, att deras produkter komma att bli prövade och kritiserade den kommande vintern, och vi hoppas att båda parter skola bli belåtna med resultatet.

Gösta Frohm.

Främjandets friluftsgård Laxsjön.

Friluftsområdet vid Laxsjön har under det gångna året varit en populär tillflyktsort för besökare från när och fjärran. Det beräknas att omkring 20 000 personer besökt gården. Den kraftiga

Angbåtsbryggan vid Främjandets friluftsgård Laxsjön, Dals-Långed.

ökningen från föregående år, då antalet besökare var ca 6 000, har huvudsakligen sin orsak i tillströmningen till de på området under sommaren ordnade festligheterna. Så förhyrde Alvsborgsdistriktet av IOGT friluftsgården under midsommarhelgen för Dalsländska hembygdsfesten. Denna pågick i två dagar och besöktes av ca 10 000 personer. Omkring 1 000 tält voro uppsatta vid tillfället. Såväl arrangörer som publik uttryckte sin glädje över att platsen kunnat ställas till förfogande för denna årligen återkommande fest.

Traktens idrottsföreningar arrangerade under juli månad en s. k. idrottsmässa med lek och idrottstävlingar. Besökssiffran var ca 2 000. Lokalavdelningar av SDUK ordnade i augusti månad sommarfest på platsen, och kaffestugan har under året ofta varit uthyrd till föreningar och enskilda sammanslutningar.

Barnens Dagskommittén i Uddevalla har för sin barnkoloni på Dingelviks gård flitigt utnyttjat området och dess badmöjligheter (mer än femtiotalet barn per dag). Traktens skolor och föreningar ha förlagt idrottsdagar och utflykter till friluftsgården. I översigt kan sägas, att området mer och mer blivit anlitat och badmöjligheterna väl tillvaratagits.

Under hösten inbjöd centralstyrelsen representanter för stadsfullmäktige i Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål att taga del av planerna för ett storstugebygge å det av staten för-